

AKROPOLITÁN

ZÁŘÍ 2026

č. 194

ZÁMEK LEDNICE

NOVÁ AKROPOLIS
ŠKOLA FILOZOFIE

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE – KULTURA – DOBROVOLNICTVÍ

Elektronický časopis č. 194, září 2026

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUČ

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/oslava

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

ERATÓ, MÚZA MILOSTNÉ POEZIE

7

THALES A THALETOVA VĚTA

10

250 LET DEKLARACE NEZÁVISLOSTI

13

GIUSEPPE VERDI

15

LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL
A JEHO SYMBOLIKA

Toto léto jsem strávila v různých zemích Evropy, částečně služebně a částečně na dovolené. Horko ve všech bylo nesnesitelné, klimatizace byla nutnost, a po ní přícházela různá nachlazení a další nemoci.

V jistém městečku u moře jsem se s mými kamarády, kteří mají psa, koupala na „psí pláži“, a potěšila svou duši pohledem na dovádějící bytůstky. Honili se navzájem, plavali, potápěli se... Jeden z nich ani na okamžik neopustil svého pána. Na souši ležel u jeho nohou a v moři za ním dokázal plavat až půl hodiny, přestože už mu bylo více než 12 let. Vždy ho měl na dohled, a pokud plaval před ním, otáčel hlavičku, aby se ujistil, že ho pán následuje.

Vzápětí jsem se v dalším evropském velkoměstě chodila zchladit do nádherných parků, abych se ukryla před žhavými paprsky letního slunce. Stromy se staly mými nejlepšími přáteli a lavičky jsem vyhledávala v jejich stínu.

A jaké překvapení! Jeden z těch velkolepých parků byl také psí. Ze stínu jsem se znovu dívala na tyto nejlepší čtyřnohé přátele člověka, jak skotačí, běhají, hrají si... Moje duše u této idylly blaženě „předla“ a odpočívala.

Na obou místech to byly tak odlišné bytosti, že je těžké si je představit pohromadě. Nej-různější rasy: od malého sotva tříkilového jezevčíka, přes několikakilového voříška, po obrovského osmdesátikilového bernardýna. Nej-různější barvy: od srsti čistě bílé, přes žíhanou či merle s modrými očima, po havraní černou, v noci téměř neviditelnou. Ani neštěkali stejně, protože jezevčíci ostře a vysoko ječeli, zatímco bernardýni spíše tiše a hluboce duněli. Byly tam fenky i pejsci, štěňátka i psí dědečkové a babičky.

A přesto, jak na pláži, tak i v parku, si spolu hráli a běhali, pili ze stejné misky, váleli se po stejném písku či trávě. Nevadili jim rozdíly rasové, jazykové, pohlavní či věkové. Důležité pro ně bylo mít kamarády, s nimiž mohou sdílet šťastné okamžiky svého života.

Naše planeta se kdysi zdála být nezměrná, protože se cestovalo velmi obtížně, pokud už se vůbec cestovalo, a to pěšky či na koni nebo voze. Dnes se smrškla na několikahodinovou cestu letadlem do nejvzdálenějších končin světa. Nicméně na ní lidé válčí kvůli takovým malichernostem, až rozum zůstává stát. Na tak malém a křehkém prostoru si navzájem ubližujeme a bojujeme kvůli věcem, které v měřítku vesmíru i našeho vlastního krátkého času nemají žádnou váhu.

Měli bychom, stejně jako u psů, ohraničit konkrétní místo na zeměkouli, kde by mohli žít všichni, kterým nezáleží na rase, národnosti, barvě, pohlaví, jazyku, osobní víře či vyznání a kteří dávají přednost přátelství a soužití?

Ne, protože by vznikly další hranice a zdi a nové rozdělení světa na ty uvnitř a ty venku. Je lépe, aby ti tolerantnější žili mezi méně tolerantními, protože mají možnost jednoho dne je nakazit svou filantropií a vyléčit je tak z misantropie.

Jakmile léto předá vládu podzimu, otevrou se před námi nová překvapení a cesty k propojení s přírodou i lidmi kolem nás. Nepromarněme je. Některé příležitosti přicházejí pouze jednou!

Slavica Kroča

O PODSTATĚ

Podobenství

Jednoho dne koupil pomocník starého mistra na trhu krásnou křišťálovou vázu.

Všichni učedníci se kolem ní seběhli a obdivovali její krásu.

Mistr do ní nalil vodu a vložil nádhernou rudou růži.

Učedníci vzdychali, že nyní je váza ještě krásnější.

Mistr však vzal kámen a vázu rozbil na tisíc střepů.

Voda se rozlila po stole a růže spadla na podlahu.

Všichni zůstali stát v němém úžasu.

Mistr jim řekl:

Všichni jste obdivovali vázu, ale ta byla jen křehkým obalem. To, co vám přinášelo skutečnou radost, byla květina. Květina představuje život a smysl vázy. Naučte se odhalit a milovat samotnou podstatu věcí a nenechte se příliš připoutat k jejich vnějším schránkám. □

Prevyprávěno z knihy Bruna Ferrera *Příběhy pro potěchu duše*

ERATÓ, MÚZA MILOSTNÉ POEZIE

Delia Steinberg Guzmán

Dnes jsem spatřila další z Múz, další z ušlechtilých stvoření, která čas od času sestupují do vyprahlého světa lidí, aby jim darovala kapku své věčné inspirace. A uprostřed tohoto podivného světa, v němž žijeme, uprostřed tohoto vyschlého a trýzněného světa jsem před sebou spatřila sladkou Erató, královnu poezie, génia lyriky, pramen lásky...

Podlehla jsem prvnímu impulsu, spatřila jsem její zjevení a, jako se mi stávalo vždycky, byla jsem uchválena její přítomností, snažíc se přitom hlouběji nahlédnout do vnitřního významu mnoha symbolů, které ji zdobily. Viděla jsem její jednoduchost, skromnost a jemnost, viděla jsem její hlavu korunovanou růžemi; viděla jsem záhyby jejího pláště, které ve svém splývání zněly jako harmonická píseň; viděla jsem její lyru a šíp a malého Eróta, vznášejícího se u jejích nohou, jako by i on – třebaže malý bůh – hledal podporu Múzy, aby lépe dokázal zasáhnout lidi.

A po vidění přišel sen... sen, který zvětšuje obrovský rozdíl mezi světem, jenž dal Múze zrození, a tímto jiným světem, jenž nás dnes obklopuje. Zdá se, že nic nemůže být odlišnější než ona stará léta hrdinská a vášnivá, a tato jiná, zbabělá a podlá; mezi oněmi časy básní a vytríbených citů, a těmito jinými plnými hluku a instinktů. A ti, kdo dnes touží po tom dobrém a spravedlivém, po tom, co by mělo žít hluboko v každé lidské bytosti, tíží navíc bolest z toho, že to musí skrývat, utajovat, zamlčovat nebo plakat o samotě, protože „móda“ takové „slabosti“ nedovoluje.

A takto se, uprostřed vln bolesti, dostavil sen... Slyšela jsem nádherné verše v jemném rytmu, plné starých, zapomenutých slov, tak jednoduchých a tak čistých, že nedávají žádný smysl, pokud nejsou prodchnuta spřízněnými city. Slyšela jsem lyrické tóny, které spojují veškerou Přírodu v jediném zpěvu o kráse. Lyra Múzy se ozývala v něžných melodiích, aby ty staré milostné básně doprovodila.

Tehdy jsem viděla, jak malý Erós ožívá. Roztomilý bůžek upřel své šibalské oči na šíp, který Múza držela v ruce, a všechno získalo hlubší, intenzivnější barvu.

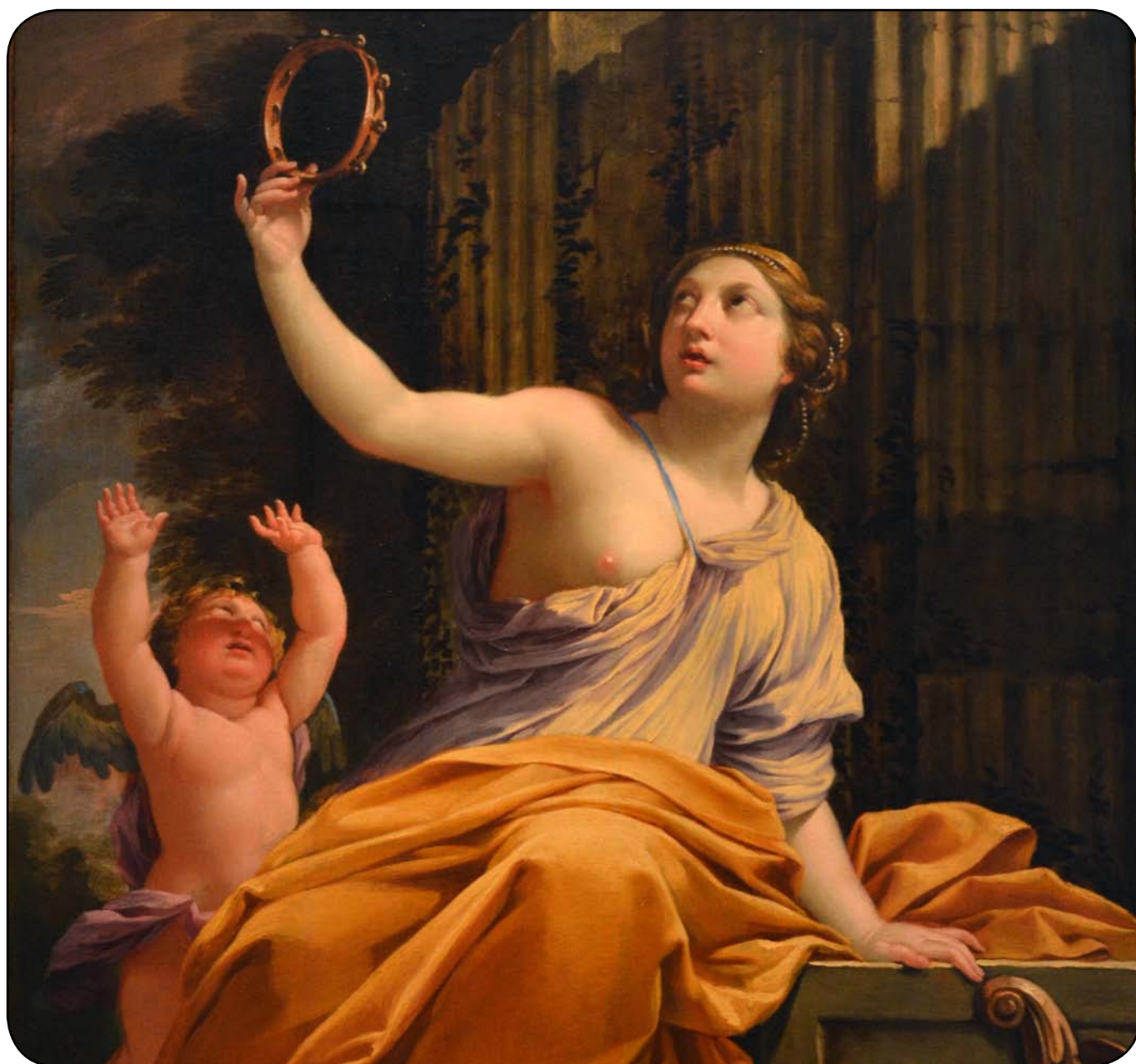
Pochopila jsem – znovu –, že Erató zpívá o vznešené lásce, která zcela přesahuje náš čas a prostor. Věděla jsem, že Múza již nežije mezi námi, protože je tak málo lidí, kteří si přejí poznat tuto bezmeznou lásku, jež

se téměř neopírá o tělo, ale snaží se povznést do jemných sfér, kde spočívá samotný kořen života. Silně jsem zatoužila po oněch rytmických vlnách, v nichž poezie nabývá stejného rytmu jako proudící krev, slova se vlní jako mořské vody a cit je dělohou nebeských vizí.

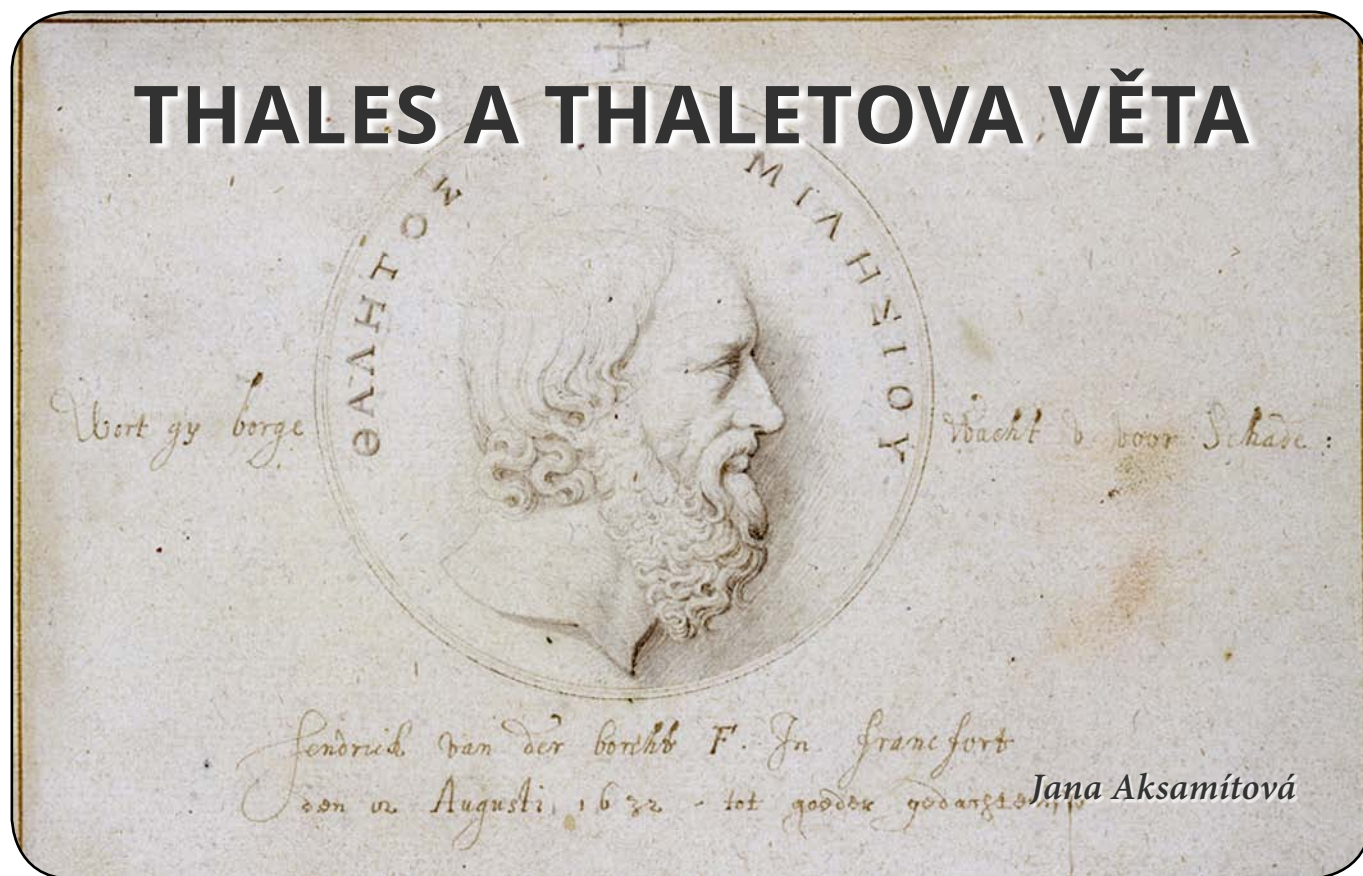
Krásná a cudná Erató, tvůj lyrismus s časem nezemřel; tvůj dávný mýtus není lží, kterou nám dnes vyprávějí. Tvá existence je stejně skutečná jako naléhavá potřeba, kterou lidé pocítují k tomu, co představuješ. Avšak stejně, jako tvým dalším sestrám, ani tobě nikdo nerozumí, ze strachu, že by tě pochopil; nikdo tě nenásleduje, kvůli nesmírnému úsilí, které je třeba vynaložit, aby se povznese nad bahno.

Existuje strach létat jako ty, zpívat jako ty a cítit jako ty, protože to všechno by znamenalo žít s duší čistou, otevřenou a obnaženou. Proto se dnes obnažují těla a duše se zahalují do špinavých cárů... Proto zemřela poezie, proto pomalu umírají láskyplná slova, a proto bylo něžné gesto tvého království nahrazeno ranami a ironií...

Spatřila jsem tě však a vím, že existuješ... I když tvé zjevení bylo letmé, byla jsem na okamžik s tebou, a od nynějška ze svého pokorného postavení smrtelníka vynaložím veškeré úsilí, abych zvěčnila tvou slávu a tvou krásu. Nech mě zpívat pro tebe; dovol mi hrát na lyru a vdechni inspiraci mým slovům; zahal mě svou něhou a učiň, aby se to, co dnes říkám – to, co jsem dnes spatřila – stalo skutečností pro všechny ty, kteří o tobě tiše a zoufale sní, aniž by to věděli. □

THALES A THALETOVA VĚTA

Thaletovu větu, která praví, že *všechny obvodové úhly sestrojené nad průměrem kružnice jsou pravé*, jsme se všichni učili na základní škole. Používali jsme ji ke konstrukci trojúhelníku či tečen ke kružnici. Zamysleli jsme se však někdy, kde se vlastně vzala? Kdo byl Thales, podle kterého je pojmenovaná? Podívejme se tedy na něj trochu blíže, abychom dokázali lépe porozumět i takové jednoduché matematice.

Thales Mílétský je hlavním představitelem tzv. mílétské školy ze sedmého a šestého století př. n. l., která patří mezi před Sokratovské filozofické školy. Tématem jejich zkoumání bylo univerzum, jeho vznik, jeho složení a vývoj. Zachovalo se velmi málo původních textů, a navíc ti filozofové používali symbolický jazyk plný výrazů, jejichž správný význam není snadné odhalit. A proto se jejich učení o přírodě a univerzu může zdát nepochopitelné a nelogické. Přesto popisovali jevy a zákonitosti, jaké popisujeme i my dnes.

Thales žil pravděpodobně v letech 624–547 př. n. l. Pocházel snad ze starobylého rodu Thélidů, který se po generace věnoval kněžskému poslání. Podle některých teorií má jeho jméno kořeny ve jméně Thalassa, což byla babylónská bohyně prvotního moře, která dala život všem bytostem.

Thales se vzdělával v babylónských iniciačních centrech a v egyptských chrámových školách. Studoval matematiku a geometrii, které později používal při plánování řeckých staveb. Vynalezl metodu měření vzdálenosti lodí na moři pomocí součtu podobných trojúhelníků.

Naučil se astronomii a astrologii a je známo, že s pomocí těchto vědomostí předpověděl zatmění Slunce, k němuž došlo při bitvě Médů a Lýdů 28. května 585 př. n. l. Sestavil astronomický kalendář s chronologickými předpověďmi pro námořníky a předpověděl výjimečnou sklizeň oliv, díky čemuž zbohatl, protože si pronajal všechny lisovny oliv ve městě. Chtěl tím prý ukázat, jak je užitečné být filozofem i v praktickém životě a jak moudrost a poznání přispívají k tomu, aby člověk dosáhl úspěchů v každodenních záležitostech.

Jeho oblíbenou činností bylo pozorování hvězd. Považoval ho za základ poznání přírodních zákonů. Když při jednom takovém pozorování spadl do díry na cestě, lidé se mu smáli, že sice vidí do nebe, ale nevidí cestu před sebou.

Jako každý velký filozof měl politický vliv ve svém městě, protože si díky svým pevným zásadám a příkladnému životu získal respekt a úctu svých spoluobčanů. Dokonce je dokázal sjednotit v boji proti Lýdům a Médům, a tak si město udrželo svou nezávislost.

Učení

Nezachovaly se žádné Thaletovy texty. Krátké úryvky, které máme k dispozici, pocházejí z děl pozdějších autorů (především Aristotela), kteří Thaleta citovali a komentovali jeho dílo. Některé základní myšlenky jsou tyto:

1) Počátkem všech věcí je vlhkost.

Vlhkost nebo voda je zde chápána jako alchymistický element, jako jeden z prvků, z nichž je stvořen svět. Představuje prvotní vody oceánu (jako Nun v Egyptě, Tiamat v Babylónu), které prostupují všechny věci, a tak jim dávají život. Někdy je tato voda spojována s vitálním prvkem a principem plodnosti.

2) Svět je plný bohů, duší a démonů.

Thales popisoval svět jako místo prostoupené bohy, duchy a demony neboli neviditelnými entitami na duchovních úrovních, které se nacházejí v nitru všech věcí a bytostí. Tato myšlenka je

známá jako hylozoismus, život ve všech věcech, nebo, jak říkali jiní antičtí mudrci, bůh ve všech věcech. Chápali tak univerzum jako živou bytost a všechny jeho části stejně živé, protože v každé z nich se nachází jiskra života (nebo boha).

Do současnosti nám Thales zanechal jednu důležitou matematickou pomůcku, která nese i jeho jméno – Thaletova věta:

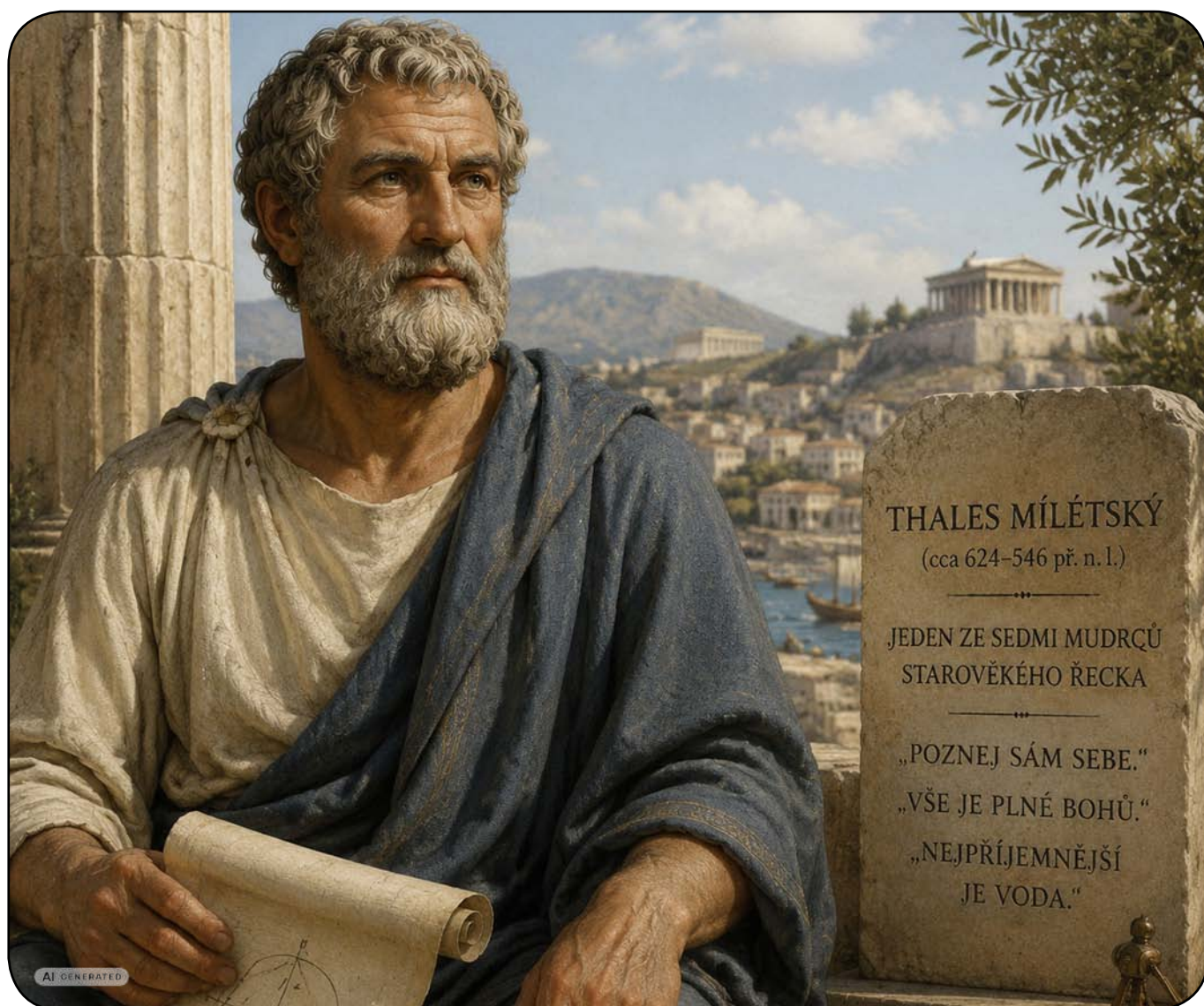
Všechny obvodové úhly sestrojené nad průměrem kružnice jsou pravé.

Ačkoliv ji znali už Babylóňané a Egypťané, u kterých se Thales učil, on se zasloužil o to, že se začala používat mnohem více.

Thales patřil mezi proslulých sedm řeckých mudrců a byl považován za prvního a největšího z nich. Obyvatelé Milétu si ho velmi vážili a věnovali mu pomník s větou, kterou pronesl, když umíral:

Velebím Tě, ó Die, neboť jsi mne přiblížil k sobě. Jelikož jsem zestárl a nemohl jsem vidět hvězdy ze Země.

Thales je dodnes známý především pro své matematické objevy, ale nezapomínejme, že byl také filozofem. Možná právě láska k moudrosti ho neustále poháněla, aby odkrýval další a další tajemství přírody, aby je dokázal formulovat do jednoduchých pouček, které my nyní používáme tak běžně, že se ani nezastavíme nad prací a úsilím těchto starodávných mudrců. □

250 LET DEKLARACE NEZÁVISLOSTI

V tomto roce uplynulo dvě stě padesát let od vyhlášení Deklarace nezávislosti Spojených států amerických. Ať už hodnotíme současnou situaci v této zemi jakkoliv, je zajímavé si připomenout ideje, které stály u jejího zrodu, protože byly velmi silné a přitahovaly mnoho lidí.

4. července 1776 byla ve Filadelfii v budově dnes nazývané Independence Hall podepsána zástupci třinácti států Deklarace nezávislosti, která vysvětlovala důvody odtržení od Británie.

Pozoruhodná je samotná preambule dokumentu, v níž se píše: *Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, že jsou obdařeni svým Stvořitelem určitými nezcizitelnými právy, že mezi tato práva náleží život, svoboda a sledování osobního štěstí.*

Tato deklarace byla oficiálním začátkem formování USA, u jejichž zrodu stála řada vynikajících osobností jako byli Benjamin Franklin, Thomas Jefferson, George Washington a řada dalších. Jejich snahou bylo uvést do praxe myšlenky osvícenecké filozofie, která kladla na první místo rozum a humanismus a vycházela z hodnot renesance. Někteří z nich patřili ke svobodným zednářům, organizaci, která se snažila o morální rozvoj člověka a působení ve společnosti skrze uplatňování svobody, rovnosti a bratrství.

V následujících letech po podepsání Deklarace nezávislosti vznikl zásadní dokument, který platí dodnes, *Listina práv*, v níž hned první dodatek zaručoval individuální svobody: svobodu náboženství, projevu, tisku, svobodu shromažďování a právo podat petici. Zakazoval vládě upřednostňovat jedno náboženské přesvědčení před jiným, což bylo v té době velmi převratné ustanovení, které přitahovalo velké množství náboženských menšin z celého světa.

Tyto myšlenky ukotvené v nově vznikajícím státě způsobily, že pro mnoho lidí, kteří se ve svých zemích cítili utlačováni, byly Spojené státy americké zemí tolerance, kde se otevírají všechny možnosti. I když v průběhu času byly silnou motivací i důvody ekonomické, nová země přitahovala odvážné lidi z celého světa, což se promítlo do velkého ekonomického i politického růstu v následujících staletích.

Tato nedávná historie ukazuje, jak je možné společným úsilím pouhých desítek lidí přivést do života myšlenky, které spojí miliony, a dokud tyto myšlenky lidé vnímají jako něco svého, něco vnitřního, síla jednoty, která stála na začátku, může přetrvávat. □

Z použité literatury:

Leporeová, J.: Samozřejmé pravdy. Dějiny spojených států amerických, Academia, Praha 2021
Opatrný, J.: Válka Severu proti Jihu, Karolinum, Praha 2018

IN CONGRESS, JULY 4, 1776.

The unanimous Declaration of the thirteen united States of America,

When in the course of human events, it becomes necessary for one people to dissolve the political bands which have connected them with another, and to assume among the powers of the earth, the separate and equal station to which the Laws of Nature and of Nature's God entitle them, a decent respect to the opinions of mankind requires that they should declare the causes which impel them to the separation. — We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness. — That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed, — That whenever any Form of Government becomes destructive of these ends, it is the Right of the People to alter or to abolish it, and to institute new Government, laying its foundation on such principles and organizing its powers in such form, as to them shall seem most likely to effect their Safety and Happiness. Prudence, indeed, will dictate that Governments long established should not be changed for light and transient causes; and accordingly all experience hath shewn, that mankind are more disposed to suffer, while evils are sufferable, than to right themselves by abolishing the forms to which they are accustomed. — But when a long train of abuses and usurpations, pursuing invariably the same Object evinces a design to reduce them under absolute Tyranny, it is their right, it is their duty, to throw off such Government, and to provide new Guards for their future security. — Such has been the patient sufferance of these Colonies, and such is now the necessity which constrains them to alter their former Systems of Government. The history of the present King of Great Britain is a history of repeated injuries and usurpations, all having in direct or indirect effect the establishment of an absolute Tyranny over these States. — To prove this, let facts be submitted to a candid world. — He has refused his assent to Laws, the most wholesome and necessary for the public good. — He has refused to pass other Laws for the accommodation of large districts of people, unless those people would relinquish the right of Representation in the Legislature, a right inestimable to them and formidable to tyrants only. — He has called together legislative bodies at places unusual, uncomfortable, and distant from the depository of their public Records, for the sole purpose of fatiguing them into compliance with his measures. — He has dissolved Representative Houses repeatedly, for opposing with manly firmness his invasions on the rights of the people. — He has refused for a long time, after such dissolutions, to cause others to be elected; whereby the Legislative powers, incapable of Annihilation, have returned to the People at large for their exercise; the State remaining in the mean time exposed to all the dangers of invasion from without, and convulsions within. — He has endeavoured to prevent the population of these States; for that purpose obstructing the Laws for Naturalization of Strangers; refusing to pass others to encourage their migrations hither, and raising the conditions of new Appropriations of Lands. — He has obstructed the Administration of Justice, by refusing his assent to Laws for establishing Judiciary powers. — He has made Judges dependent on his Will alone, for the tenure of their offices, and the amount and payment of their salaries. — He has erected a multitude of New Offices, and sent hither swarms of Officers to harass our people, and eat out their substance. — He has kept among us, in times of peace, Standing Armies without the consent of our Legislature. — He has affected to render the Military independent of and superior to the Civil power. — He has endeavored to bring large bodies of armed troops among us: — For protecting them, by a mock Trial, from punishment for any Murders which they should commit on the Inhabitants of these States: — For cutting off our Trade with all parts of the world: — For imposing Taxes on us without our consent: — For depriving us in many cases, of the benefits of Trial by jury: — For transporting us beyond Seas to be tried for pretended offences: — For abolishing the free System of English Laws in a neighbouring Province, establishing therein an arbitrary government, and enlarging its Boundaries so as to render it at once an example and fit instrument for introducing the same absolute rule into these Colonies: — For taking away our Charters, abolishing our most valuable Laws, and altering fundamentally the Forms of our Governments: — For suspending our own Legislatures, and declaring themselves invested with powers to legislate for us in all cases whatsoever. — He has abdicated Government here, by declaring us out of his Protection and waging War against us. — He has plundered our seas, ravaged our Coasts, burnt our towns, and destroyed the lives of our people. — He is at this time transporting large Armies of foreign Mercenaries to complete the works of death, desolation and tyranny, already begun with circumstances of cruelty & perfidy scarcely paralleled in the most barbarous ages, and totally unworthy the Head of a civilized nation. — He has constrained our fellow Citizens taken Captive on the high seas to bear Arms against their Country, to become the executors of their friends and Brethren, & to fall themselves by their Hands. — He has excited domestic insurrections amongst us, and has endeavored to bring on the inhabitants of our frontiers, the merciless Indian Savages, whose known rule of warfare, is an undistinguished destruction of all ages, sexes and conditions. In every stage of these Oppressions We have Petitioned for Redress in the most humble terms: Our repeated Petitions have been answered by insult and injury. — Alliance, whose character is thus marked by every act which may define a Tyrant, is unfit to be the ruler of a free people. — Nor have We been wanting in attentions to our British brethren. We have warned them from time to time of attempts by their Legislature to extend an unwarrantable Jurisdiction over us. We have reminded them of the circumstances of our emigration and settlement here. We have appealed to their native justice and magnanimity, and we have conjured them by the ties of our common kindred to disavow these usurpations, which would inevitably interrupt our connections and correspondence. They too have been deaf to the voice of justice and of concinnity. We must, therefore, acquiesce in the necessity, which denounces our Separation, and hold them, as we hold the rest of mankind, Enemies in War, in Peace Friends. — We, therefore, the Representatives of the united States of America, in General Congress, Assembled, appealing to the Supreme Judge of the world for the rectitude of our intentions, do, in the Name, and by authority of the good People of these Colonies, solemnly publish and declare, That these United Colonies are, and of Right ought to be Free and Independent States; that they are absolved from all Allegiance to the British Crown, and that all political connection between them and the State of Great Britain, is and ought to be totally dissolved; and that as Free and Independent States, they have full Power to levy War, conclude Peace, contract Alliances, establish Commerce, and to do all other Acts and Things which Independent States may of right do. — And for the support of this Declaration, with a firm reliance on the protection of divine Providence, we mutually pledge to each other our Lives, our Fortunes and our sacred Honor.

William Livingston
Lyman Hall
George Walton

John Hancock
John Adams
John Jay

Edward Rutledge

John Jay
Thomas Lynch
Arthur Middleton

Samuel Chase
John Pickens
Thomas Stone
Christopher Gadsden

George Wythe
Richard Henry Lee
Theodor Jefferson
Pamphilius Harrison
John Wilson
Charles Bracken

John Jay
Benjamin Franklin
John Adams
John Jay
John Jay

John Jay
John Jay
John Jay
John Jay
John Jay

John Jay
John Jay
John Jay
John Jay
John Jay

John Jay
John Jay
John Jay
John Jay
John Jay

John Jay
John Jay
John Jay
John Jay
John Jay

John Jay
John Jay
John Jay
John Jay
John Jay

FILOZOFIE PRO DUŠI, SLAVICA KROČA, SLAVKO KROČA

V listopadu se vždy koná Světový den filozofie, což většina z vás ví, avšak připomeňme si znovu, proč je filozofie důležitá, co to slovo znamená a jak dle tradice vzniklo. Kdysi dávno někdo řekl Pythagorovi, že je moudrý (sofos), ale on mu odpověděl, že nikoli, že je pouze milovníkem moudrosti (filó sofos).

O Pythagorovi se v současné době ve školách učí spíše jako o matematikovi než o filozofovi, měl však vlastnosti, které je i dnes těžké najít u mnoha lidí, a jež jsou charakteristikou filozofů a kosmopolitů. Mohl být totiž hrdý na to, že v jeho škole byla zakázána jakákoli diskriminace. Vstupovali do ní rovnoprávně jak muži, tak i ženy, a to všech barev pleti, bez ohledu na náboženství, společenské postavení či národnost. Díky němu se filozofie stala „láskou k moudrosti“, neboli takovým způsobem života, v němž se člověk s láskou snaží stále zdokonalovat, aby tento svět opustil lepší, než jaký byl, když na něj přišel.

Filozof začíná tím, že si klade otázky o nejruznějších událostech a věcech v životě, avšak to mu nestačí... Není totiž tak těžké položit otázku jako vytrvat a najít odpověď.

Filozof hledá tak dlouho, dokud nenajde. Přestože se to všem nezdá, jednou z největších studnic odpovědí na naše otázky jsou dějiny. Jsou v nich uchovány mnohé zkušenosti lidstva, z nichž se každý z nás může poučit. Dějiny se někomu mohou zdát nudné či plné nepotřebných údajů a dat, avšak pouze do toho okamžiku, než si uvědomí, že každý člověk píše

dějiny, protože se jich účastní. Podílíme se na událostech na našem pracovišti, v našem městě či vesnici, v našem státě, na kontinentě... a, aniž bychom si toho všimli, vytváříme budoucnost. Proto je důležité umět zkušenosti obsažené v dějinách nejen vidět, ale uvědomit si jejich význam, spojovat je navzájem a aplikovat je v každodenním životě. Dějiny jsou dědictvím, jež nám nikdo nemůže vzít a které i my jednoho dne zanecháme svým potomkům.

Další důležitou stránkou dějin je i ta, že nás zajímá, odkud pocházíme a kam směřujeme.

Tyto otázky sice mají filozofický nádech, ale odpověď je také úzce spjata s dějinami. Pokud ztratíme nit, jež nás spojuje s naší minulostí, ztrácíme pevnou základnu, o níž bychom se v současnosti mohli opřít a na níž bychom mohli stavět budoucnost. Nestabilita, nejistota, nevědomost..., to jsou příčiny strachu a úzkosti, egoismu a egocentrismu, násilí a zbabělosti, terorismu a válek.

Strach nás paralyzuje a brání nám jednat, když je to nejpotřebnější. Úzkost nám brání vidět smysl života, neboť nevěříme v nesmrtelnost své duše, a způsobuje, že se odcizujeme svému okolí a druhým lidem.

Egoismus a egocentrismus jsou přímou příčinou toho, že myslíme pouze na to, abychom se my dnes měli dobře, neboť komu záleží na ostatních či na zítřku, který nám už nepatří... Násilí jde ruku v ruce se zbabělostí, protože právě zbabělci ho používají, aby snadno a nepoctivě získali to, co jinak nelze získat bez vynaložení vlastního úsilí.

GIUSEPPE VERDI

G. VERDI

Jiří Kunc

Giuseppe Fortunino Francesco Verdi se narodil 10. října 1813 v tehdejší Napoleonem ovládané Itálii, v malém městečku Le Roncole u Busseta, do prosté selské rodiny. Jeho otec Carlo Verdi vedl malé rolnictví s hostincem a matka Luisa byla přadlena. Měl ještě mladší sestru Giuseppu, která mu byla v dětství blízká, avšak ve svých sedmnácti letech zemřela.

V jeho okolí se vyskytovalo mnoho muzikálně založených lidí, již v něm probouzeli lásku k hudbě. Verdiho prvním učitelem byl místní farář a už v osmi letech se stal placeným varhaníkem. Nesporného talentu si záhy všiml Antonio Barezzi. Tento bohatý velkoobchodník se stal jeho mecenášem a podporovatelem. Dalšího zdokonalení se mu dostalo od kapelníka Ferdinanda Provesi. Zanedlouho ale prohlásil, že už ho nemá co naučit. Jen do své plnoletosti napsal mnoho pochodů, symfonií i koncertů. Velký vliv na něj neměly jen chrámové chorály, ale i vojenské skladby a venkovská muzika. V osmnácti letech se přestěhoval do rodiny svého mecenáše Barezziho, v níž našel nejen podporu, ale i svou budoucí ženu Margheritu.

Následovala cesta na konzervatoř do Milána. Přestože složil zkoušky, tak ho na školu, která dnes nese jeho jméno, nepřijali. V Miláně však zůstal a bral zde soukromé lekce u Vincenza Lavigny, tehdejšího dirigenta La Scaly. Navštěvoval divadlo a četl velké množství knih. Naskytla se mu mimořádná příležitost složit operu *Rochester*, později přepracovanou a uvedenou jako *Oberto*. V roce 1836 se oženil s Margheritou Barezzi a během dvou let spolu měli dvě děti. Veškeré výdaje platil Barezzi, Verdiho obdivovatel, mecenáš a tchán. Na tuto podporu Verdi nikdy nezapomněl a vše mu později náležitě vynahradil.

Další blízká léta pro něj byla tragická. Nejprve zemřely obě jeho děti a záhy po nich i Margherita. Verdi zůstal sám a v tomto období dostal zadání složit komickou operu. Není tedy divu, že to bylo velké fiasko a operní dráhy chtěl zanechat. Na každém dně je ale i příslib něčeho lepšího. Mereli, tehdejší impresário La Scaly, ho přesvědčil ke složení opery *Nabucco*. Verdi našel útěchu v tvrdé práci, skrze ni našel sám sebe a jeho osobnost dozrála. Opera slavila úspěch a stala se i startovní linií jeho kariéry. Árie tohoto díla zpívala Giuseppina Strepponiová. V té době započalo i jejich přátelství, jenž časem přerostlo v lásku, o mnoho let později posvěcenou manželstvím.

Brzy následovala další skvělá díla jako *Johanka z Arku*, *Attila*, *Macbeth* a další. Verdi se stal už ve svých třiceti čtyřech letech proslulým skladatelem světového formátu. Dostávalo se mu slávy, bohatství, přátelil se se známými osobnostmi i šlechtickou společností. Přesto zůstal skromným a oddaným milovníkem hudby, neustával ve svém úsilí a tvořil další díla. Jeho opery v posluchačích rozněcovaly vlastenecké citění, a tím se stal symbolem Itálie osvobozující se z rakouského područí. Jeho jméno bylo psáno stejně jako vítězné heslo prvního krále sjednocené Itálie: V.E.R.D.I. = Vittorio Emanuele Re d'Italia. Možná i díky tomu se stal také poslancem prvního italského parlamentu. Světový úspěch mu přinesl mnohá vyznamenání a řády a v roce 1874 byl jmenován do funkce senátora.

V nejpłodnější období svého života napsal celou řadu světoznámých oper např: *Rigoletto* (1851), *La traviata*, *Trubadúr* (1853), *Maškarní ples* (1859) a mnohé další. V tomto směru ale neměl vždy na různých ustláno a často se potýkal s cenzurou. Byl nucen svá díla upravovat, někdy je raději uváděl pod jiným názvem, v jiných zemích, nebo se o ně dokonce soudil.

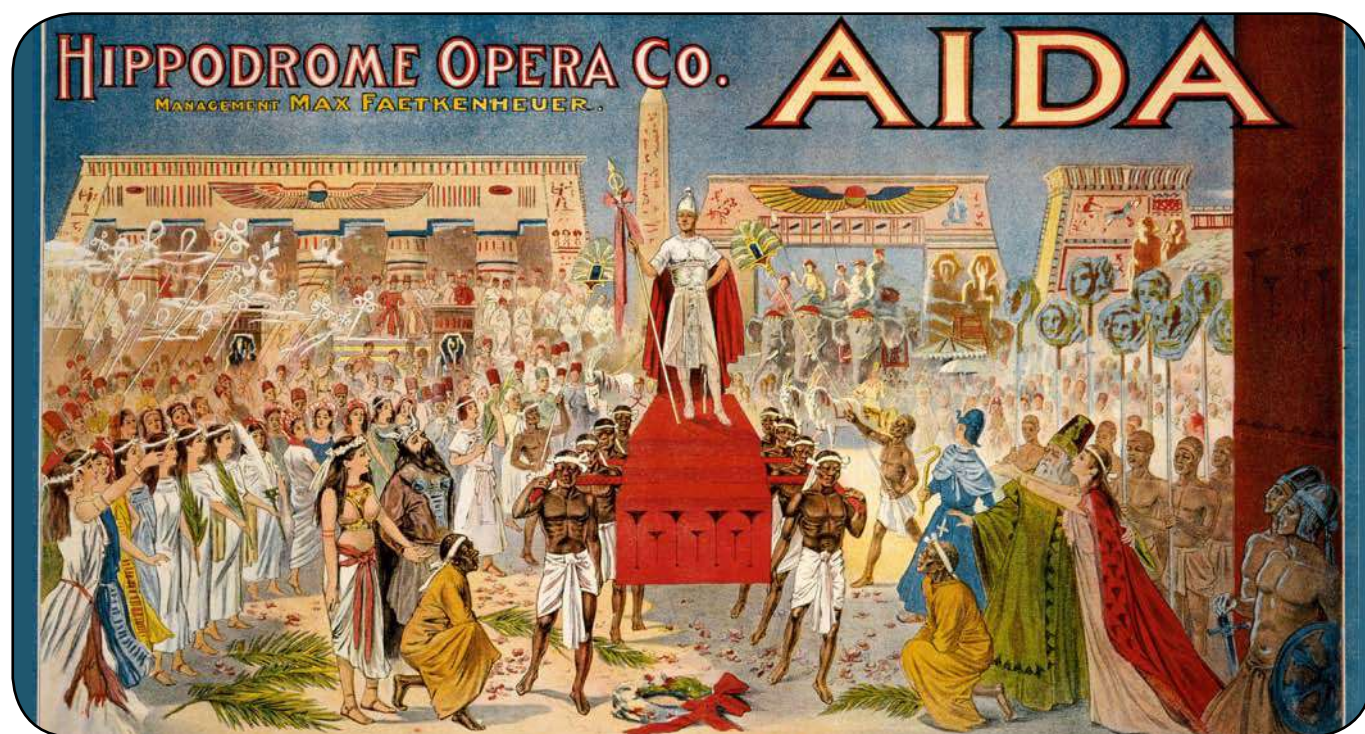
V roce 1859 se oženil s dlouholetou družkou Giuseppinou Strepponiovou. Nakoupil pozemky ve svém rodišti a dům Villa di Sant'Agata, kam se pár přestěhoval, a kde také později adoptovali dceru Verdiho bratrance Filoménu. Tento dům, známý jako Villa Verdi, je dnes vyhledávaným muzeem.

Zvláštní cti se Verdimu dostalo, když měl zkomponovat operu k otevření Suezského průplavu v roce 1869. Vlivem prusko-francouzské války byla Aida ale uvedena až o dva roky později, zato se však stala egyptskou národní operou.

V závěru své životní pouti ještě ohromil své posluchače dvěma díly na motivy Shakespearovských dramát. V roce 1887 to byl *Othello* a o šest let později *Falstaff*. Podobně jako anglický dramatik byl i Verdi mistrem dramatu a velkých citů v hudbě. Nechtěl postavit svou operu na několika áriích, ale usiloval o vytvoření dramatického celku, který uvede diváka a posluchače do výsledné katarze. Jak se mu to povedlo může posoudit každý z nás, protože jeho díla jsou neustále na repertoáru velkých operních scén.

Verdi zemřel tři roky po smrti své manželky Giuseppiny v roce 1901 ve věku osmdesáti sedmi let.

Jediným za jeho života nedokončeným a dle Verdiho nejkrásnějším dílem je jeho projekt Dům odpočinku hudebníků v Miláně, na jehož stavbu osobně dohlížel. Je to budova v neogotickém slohu se sto dvaceti apartmány a s ve své době neobvyklým využitím. Chtěl vytvořit důstojný domov pro nemajetné vysloužilé hudebníky. A i po více než sto letech je dům stále útočištěm pro chudé umělce. Verdi tak dal svým životem příklad nejen jako geniální skladatel, ale stal se také inspirací k ušlechtilým a altruistickým činům. □

LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL A JEHO SYMBOLIKA

Jana Stará

Na jižní Moravě se nachází jedinečné krajinářské dílo, vytvořené v době evropského osvícenství. Je to Lednicko-valtický areál, nacházející se mezi městy Lednice a Valtice. Na zdejší krajinu můžeme pohlížet jako na pokladnici symbolů, filozofických souvislostí a přírodních kompozic, dohromady utvářejících zajímavý celek, který odráží ideje harmonie a sebepoznání. Areál je příkladem toho, jak se proměna lidského myšlení odráží v krajině.

Za tento skvost vděčíme rodu Lichtenštejnů a jejich tři století trvající kontinuální práci v přetváření původní lužní krajiny na krajinu kulturní. Lichtenštejnové se prezentovali jako moderní, vzdělaní a osvícení a areál budovali jako symbol své kulturní identity. Měli velké znalosti v přírodních vědách, matematice a architektuře. V osmnáctém století se stávají jedním z nejbohatších rodů monarchie a krajinu mění dle zásad osvícenství. Byli schopni realizovat náročné projekty.

Baroko milovalo geometrii, symetrii a nadvládu nad přírodou. Barokní zahrada nebyla pouze estetickým prostorem, ale i způsobem, jak panovníci ukazovali svou schopnost zkrotit přírodu i společnost. Přesně zastřižené rostliny uspořádané do geometrických obrazců symbolizují kosmický řád, který měl panovník zosobňovat. Zahrady byly často komponovány tak, že se vše sbíhalo do centrálního bodu, k sídlu, soše, prvku, který obsahoval symbolismus Slunce – středu.

Osvícenství přináší nový způsob nahlížení na přírodu a člověka. Příroda zrcadlí univerzální řád a člověk má hledat soulad s přírodou, vzdělávat se nejen intelektuálně, ale především morálně. Příroda je předkládána jako kniha, ze které můžeme číst, učit se, poznávat a pronikat do univerzálního řádu světa. V zahradní tvorbě nacházíme odklon od barokní geometrie a nalézáme přírodně působící kompozice, které mají návštěvníka vést k vlastní introspekci, emocionálnímu prožitku a také k morálnímu povznesení. Krajinu lze chápat jako otevřenou iniciační cestu k poznání světa i sebe sama. Používají se prvky labyrintu jako symbolu cesty k poznání vlastního nitra, umělé jeskyně neboli grotty, symboly podsvětí či nevědomí, pavilony odkazující na antickou kulturu, která byla estetickým a současně filozofickým vzorem, obelisky – symboly vědomí člověka a jeho povznesení.

V krajinářské tvorbě se objevuje anglický styl. Vznikají přírodně působící prvky, zakládají se dlouhé průhledy a osy a krajina se stává prostorem pro rozjímání a sebepoznání. Anglická krajinářská zahrada

odráží také duchovní tradici keltské civilizace. Keltská kultura zanechala otisk v evropském chápání přírody. Keltové vnímali krajinu jako živou bytost, prostoupenou duchovními silami. Keltské rituály zahrnovaly průchod krajinou, který měl pro člověka transformační charakter. Posvátné háje byly místem rituálů, rozjímání a zasvěcení, voda symbolizovala očistu, zrcadlo duše, keltské menhiry a kamenné kruhy byly orientovány podle světových stran, zdůrazňují se přirozené cykly růstu, zániku a obnovy. Síly v přírodě musí být v rovnováze a harmonii. Prostřednictvím zahradního umění se tyto prastaré evropské archetypy přenášejí až do dnešních dnů.

Předpokládá se, že Lichtenštejnové byli také inspirováni tehdy velmi rozšířeným zednářstvím. Přímé členství zde není jednoznačně doloženo, ale zednářské ideje byly spojené s vědou, racionalitou a humanismem, což byl základ kulturní identity tohoto rodu. Jejich architektura obsahuje symboly typické pro zednářské prostředí.

Představme si nyní jednotlivé stavby komplexu.

Minaret je objekt, v němž lze vidět symbol růstu. Je orientován na východ, jeho kruhová věž se schody v podobě spirály může představovat cestu vědomí vzhůru duchovním směrem, za poznáním, překonání nevědomosti, otevřenost jiným kulturám.

Chrám Tří Grácií. Zde tři ženské postavy skryté v lese představují alegorii krásy, elegance, radosti, rozkvětu, hojnosti. Chrám odkazuje také na vzdělanost. Múzy doprovázející boha Apollona a trojice tvoří harmonický celek, držíce se v objetí, symbolizující jednotu, propojení a vzájemnou podporu či spolupráci.

Apollonův chrám je umístěn na vyvýšeném místě, čímž upozorňuje na nutný nadhled, pokud chceme poznat sebe sama a svět. Apollon je bůh světla, umění a poznání.

Obelisk představuje vertikální osu, vzestup vědomí k duchovní části. Je symbolem stability (jehlan na vrcholku) a věčnosti.

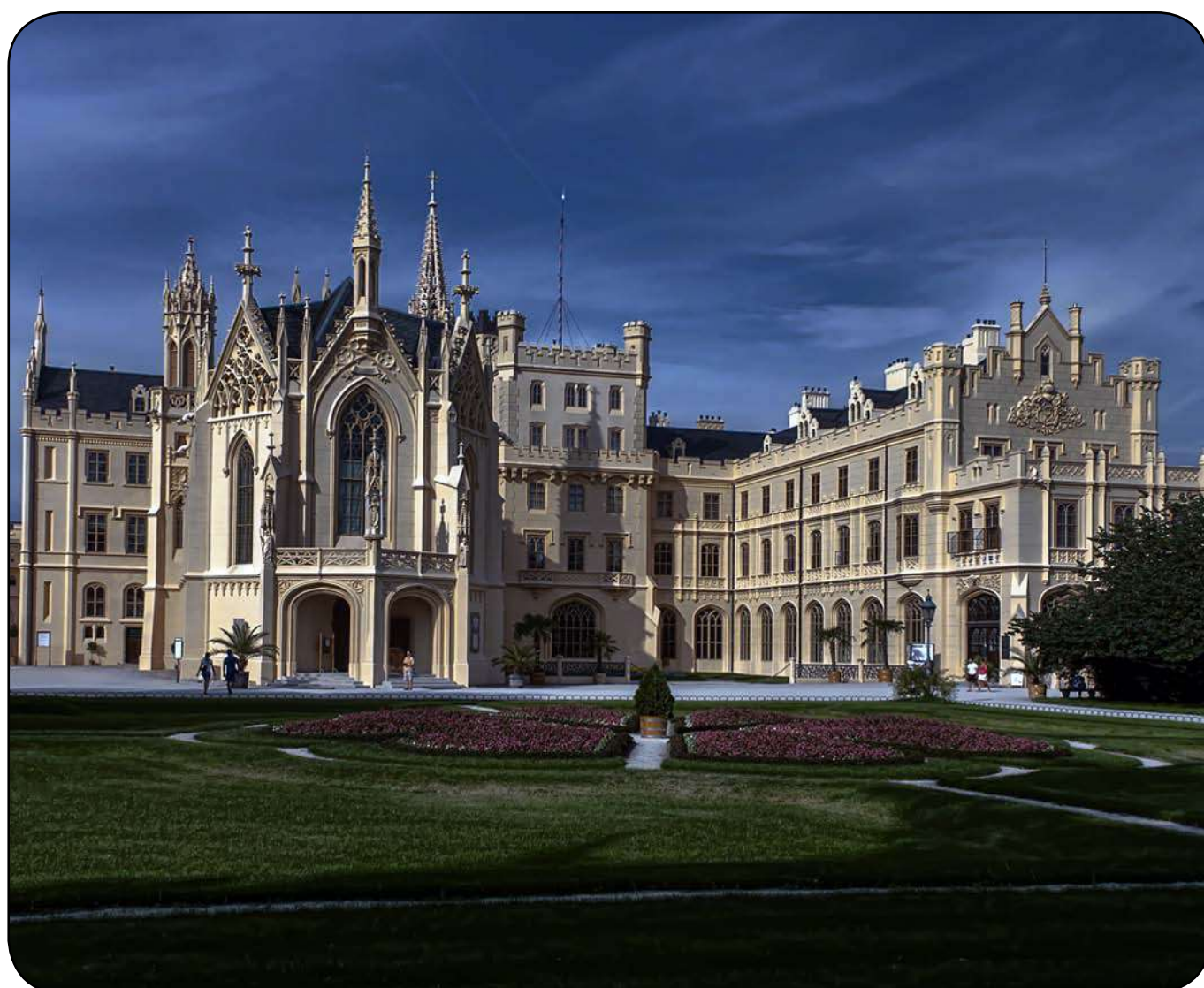
Janův hrad je stylizovanou zříceninou na okraji lužního lesa, ale jeho čtyři věže mohou připomínat čtyři světové strany a zřícenina pomíjivost fyzického světa, kde nic není stálé, vše podléhá času.

Páteří celého areálu je severojižní osa vedoucí od Valtic k Lednici v délce přibližně deset kilometrů. Vede od Minaretu k Rendez-vous (triumfální bráně). Je to nejdelší linie v krajině. Osa sever – jih připomíná cestu duše od „temnějšího“ a chladnějšího severu k „osvícenému“ jihu, přeneseně od nevědomosti k moudrosti.

Sluneční osa vede od Apollonova chrámu k Hraničnímu zámku. Symbolizuje východ jako začátek, západ jako završení, cestu Slunce, která se neustále cyklicky opakuje jako narození duše a její přechod do neviditelného světa.

V blízkosti průsečíku os se nacházel Chrám slunce neboli Templ, který dnes již neexistuje. Jeho umístění jasně ukazovalo, že šlo o promyšlený koncept. Stavba měla oktogonální půdorys s kupolí podepíranou osmi sloupy. Byla umístěna ve středu hvězdnicového systému alejí, doslova jako Slunce v centru soustavy. Půdorys symbolizoval zemi, kupole nebe. Chrám je tedy místem, kde dochází k harmonickému spojení všech prvků. Všechny cesty vedou ke středu, ke Slunci, které je zdrojem světla, tepla a dává život celku.

I člověk musí najít vlastní cestu ke svému vnitřnímu slunci, ke svému srdci a své duchovní podstatě, aby pochopil, kdo ve skutečnosti je a jaké místo zaujímá v celém kosmickém řádu. Jeden ze způsobů, jak si toto uvědomit, je projít se tímto areálem. Všimějme si symboliky kolem sebe a toho, co se odehrává uvnitř nás. Symboly jsou jako značky na cestě, které nám pomáhají v orientaci a dosažení cíle cesty. Tak si můžeme lépe uvědomit své vlastní nedostatky, pracovat na jejich odstranění a posilovat to dobré, co již máme v sobě pevně zakořeněné. □

PROGRAM AKTIVIT

ZÁŘÍ

Záhady vědomí

Přednáška a cvičení

Einstein a tajemství času

Přednáška

Karma a reinkarnace

Kurz

Malý princ – velký učitel

Přednáška

INSPIRATIVNÍ POSLECH NA YOUTUBE

KLIKNĚTE NA NÁZEV:

H.P. Blavatská: Klíč k teozofii

*Aristoteles: Povídání o štěstí | Filozofie
šťastného života*

*Hlas Ticha: výběr z posvátných tibet-
ských textů*

SLEDUJTE NÁS

[@NovaAkropolisCR](https://www.youtube.com/@NovaAkropolisCR)

[Nova.Akropolis.Ceska.republika](https://www.facebook.com/Nova.Akropolis.Ceska.republika)

více na www.akropolis.cz

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Tento kurz praktické filozofie shrnuje myšlení nejvýznamnějších filozofů Východu i Západu. Stopy, které zanechali v dějinách, nás mohou každý den inspirovat na cestě rozvoje vlastních potenciálů a smysluplného života. Studium má srovnávací charakter a zkoumá filozofické dědictví lidstva prostřednictvím různých myslitelů a směrů.

Kurz FILOZOFIE PRO ŽIVOT

PROGRAM KURZU

Přírodní filozofie a záhada života

Člověk a jeho přirozenost

Moudrost Indie: správné jednání

Tibetská mystéria: ovládání mysli

Buddhova filozofie: vnitřní síla

Starověká Čína: věda o harmonii

Výzva života ve společnosti

Platon a mýtus o jeskyni: probouzení duše

Aristoteles: hledání štěstí

Plotin: neoplatonická škola

Důležitost výchovy

Egypt: spravedlnost jako kolektivní impuls

Řím a stoikové

Filozofie dějin: paměť a zkušenost

Dějiny a mytologie

Historické cykly

Svoboda a osud

a... praktická cvičení

Nedílnou součástí kurzu jsou cvičení pro rozvoj přirozených schopností každého člověka, jako je pozornost, koncentrace, paměť, imaginace, ovládání emocí a vůle, která vycházejí z tradičních učení a témat kurzu.

více na www.filozofieprozivot.cz

„Když je ucho připravené,
dostaví se slova,
která ho naplní moudrostí.“

Jorge Angel Livraga

